

Fundada el 1886

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

En la incomoditat lingüística

QUIM GIBERT (psicòleg)

L'any 1964, Martin Luther King va rebre el Premi Nobel de la Pau i fou nomenat L'home de l'any als Estats Units. De fet, de reconeixements d'institucions, tant nord-americanes com d'altres punts del planeta, en va tenir un sac ple. No obstant això, ser negre el feia suspecte de ser detestable per menys de cinc cèntims. En una societat dominada per les tendències *wasp* (inicials de *white, anglo, saxon i protestant*), on el segregacionisme racista campava al seu aire, maltractar els afroamericans no era delictes. I segurament els esmentats honors a King encara irritaven més els racistes blancs.

El despit és un fenomen que també es produeix envers la nostra identitat nacional. Tot i que la cultura catalana ha sortit reforçada de Frankfurt i el català és present en les nostres institucions de govern, això no evita que un cambrer et pugui etzibar un «no te entiendo». Malgrat que el que demanis sigui un simple «café», beguda d'allò més corrent i universal en un bar i, per tant, fàcilment comprensible per al més humil dels cambrers.

Una de les característiques dels contextos colonials és precisament que els líders dels colonitzats poden ser doblegats lingüísticament (i, en general, menyspreats impunement) per qualsevol dels colons, per més modesta que sigui la jerarquia laboral d'aquests darrers. I, aleshores, la dinàmica que s'estableix és fatal per a l'esdevenidor de la identitat lingüística del colonitzat. És en aquesta línia que em va caure l'ànima als peus el dia que vaig adonar-me que alts càrrecs de la Generalitat i d'altres institucions nostrades es passen al castellà davant un cambrer, conserge, dependent... castellanoparlant, que els pot entendre perfectament. I que, paral·lelament, el govern català fa campanyes en favor del manteniment de la nostra llengua quan l'interlocutor no la parla malgrat viure

entre nosaltres. Abandonen el català, sense que ningú els ho demani, aquells que haurien de donar exemple, segurament perquè els envaeix una incomoditat i una por insuportable. Per al psicòleg Ferran Suay, aquesta incomoditat no és, de cap manera, una cosa natural o espontània: «Ans al contrari, es tracta de la conseqüència final d'un llarg procés d'aprenentatge individual i també social [...] se'ns ha ensenyat a sentir-nos incòmodes.»

Suay també és del parer que l'aprenentatge de la submissió lingüística és un aprenentatge de la por: «una por que van aprendre amb molta brutalitat les generacions que ens han precedit, i que continua renovant-se ara, [...] es tracta de la por de mostrar qui som i com parlem, perquè hem après que d'aquestes dues coses poden derivar-se càstigs diversos [...], ridiculitzar-nos, ignorar-nos o perjudicar-nos». Segurament el colonitzador sent tanta incomoditat i por com el colonitzat, però la por del primer no li impedeix de passar a l'acció i, en canvi, la del segon tendeix a bloquejar-lo en moments clau.

El colonitzat no sols gira de llengua davant el colonitzador, sinó que el seu món gira segons les revolucions d'una metròpoli que legalment l'inferioritza. I que, per postres, el convida a racionalitzar l'espòli i altres greuges flagrants que li infligeix la colonització. És a dir, allò que no és altra cosa que un maltracte col·lectiu cal interpretar-ho com un fet excepcional, un malentès, una dificultat imprevista, una cosa sense importància. Per això la complicitat del colonitzat és determinant. He sentit a dir que, si no vius com penses, acabaràs pensant com vius. I és que la colonització se sustenta en el fet d'aconseguir que el colonitzat interioritzi inicialment la submissió com a inevitable i que, més tard, la concebi com a raonable i positiva. ♦